

รายงานสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร (Situation Report) ประจำเดือนธันวาคม ๒๕๖๑
สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงแคนเบอร์รา

๑. มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับประเทศออสเตรเลีย

มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรไทยมายังออสเตรเลีย (ล้านบาท)

รายการ	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)				% การเปลี่ยนแปลง	
	พ.ย. 2560	พ.ย. 2561	ม.ค.-พ.ย. 2560	ม.ค.-พ.ย. 2561	พ.ย. 60/61	ม.ค.-พ.ย. 60/61
1. ผลิตภัณฑ์ประมงอื่นๆ	1,092.55	1,180.12	4,786.45	4,645.20	8.02	-2.95
2. ปลาทูน่าบรรจุกระป๋อง	567.10	694.24	5,989.37	6,162.38	22.42	2.89
3. กุ้งแช่เย็น/แช่แข็ง	309.85	251.50	1,310.45	1,708.56	-18.83	30.38
4. อาหารสัตว์	187.85	174.03	1,972.30	2,229.07	-7.36	13.02
5. ข้าว	204.71	241.84	1,710.71	1,920.38	18.14	12.26
6. ผลไม้สด	10.63	8.64	104.78	109.89	-18.72	4.88
7. ยางธรรมชาติและผลิตภัณฑ์	0	0.03	5.09	9.62	0	89.00
8. สินค้าเกษตรอื่นๆ	384.06	286.52	10,708.13	9,719.08	-25.40	-9.24
รวมสินค้าเกษตรทั้งหมด	2,756.77	2,836.89	26,587.28	26,504.17	2.91	-0.31

๒. สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม

- สินค้าเกษตรและอาหารกลุ่มที่ออสเตรเลียนำเข้าจากไทยสูงสุดยังเป็นกลุ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์ประมง โดยในช่วง ม.ค.-พ.ย. ของปี ๒๕๖๑ (รวม ๑๑ เดือน) มีมูลค่าการนำเข้ารวมกัน ๑๒,๕๖๖.๑๔ ล้านบาท มีมูลค่าเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๓.๕๖ สินค้าเกษตรกลุ่มกุ้งแช่เย็น/แช่แข็ง อาหารสัตว์ ข้าว ปลาทูน่ากระป๋อง ผลไม้สด และยางธรรมชาติและผลิตภัณฑ์ มีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นในช่วง ม.ค.-พ.ย. ของปี ๒๕๖๑ โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๓๙๘.๑๑, ๒๕๖.๗๗, ๒๐๙.๖๗, ๑๗๓.๐๑, ๕.๑๑ และ ๔.๕๓ ล้านบาท ตามลำดับ ภาพรวมมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรทั้งหมดจากไทยมายังออสเตรเลียมีมูลค่าลดลงเล็กน้อยคิดเป็นมูลค่า ๘๓.๑๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๑ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า
- ในเดือน พ.ย. ๒๕๖๑ มูลค่าการนำเข้ากลุ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์ประมงในภาพรวมมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๑๕๖.๓๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗.๙๔ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า มีการนำเข้าข้าวเพิ่มขึ้นมูลค่า ๓๗.๑๓ ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๔ ในขณะที่มูลค่าการนำเข้ากุ้งแช่เย็น/แช่แข็ง อาหารสัตว์ และผลไม้สดในเดือน พ.ย. ๒๕๖๑ ลดลง ๕๘.๓๕, ๑๓.๘๒ และ ๑.๙๙ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๓, ๗.๓๖ และ ๑๘.๗๒ ตามลำดับเมื่อเทียบกับเดือน พ.ย. ของปี ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมสถานการณ์การนำเข้าสินค้าเกษตรของออสเตรเลียจากไทย ในเดือน พ.ย. ๒๕๖๑ มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๘๐.๑๒ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๙๑ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า

๓. ประเด็นปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรของไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรของไทย

๓.๑ สินค้าไทยถูกปฏิเสธการนำเข้า

- ในเดือน พ.ย. ๒๕๖๑ **ไม่มี**รายงานจากกระทรวงเกษตรฯ ออสเตรเลีย ว่าตรวจพบสินค้าไทยไม่ได้มาตรฐาน
  - กระทรวงเกษตรฯ ออสเตรเลียเผยแพร่**สรุปรายงานการตรวจพบสินค้าไม่ได้มาตรฐานจากทุกประเทศสำหรับเดือน ต.ค. ๒๕๖๑** ในเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและทรัพยากรน้ำออสเตรเลีย โดยมีการปฏิเสธสินค้าทั้งสิ้น ๔๐ รายการ จาก ๑๓ ประเทศ ได้แก่ แอฟริกาใต้ (๑๘) อินเดีย (๕) จีน (๓) ฟิลิปปินส์ (๓) เวียดนาม (๒) อิตาลี (๒) อียิปต์ (๑) อินโดนีเซีย (๑) ศรีลังกา (๑) โคลอมเบีย (๑) นามิเบีย (๑) ไต้หวัน (๑) และ**ไทย (๑)** โดยสินค้าไทยที่ถูกปฏิเสธเมื่อเดือน ต.ค. ๒๕๖๑ ได้แก่ สินค้าข้าวโพดอ่อนสด ซึ่งตรวจพบเชื้อจุลินทรีย์ *Escherichia coli* เกินมาตรฐาน ในจำนวนสินค้าที่ถูกปฏิเสธ ๔๐ รายการ แบ่งเป็นสาเหตุเนื่องจาก การฉายรังสีโดยไม่ได้รับอนุญาต (๑๔) ปริมาณจุลินทรีย์เกินมาตรฐาน (๑๐) สารพิษจากเชื้อรา Aflatoxin (๔) สารฮีสตามีนเกินมาตรฐาน (๒) สารกำจัดศัตรูพืชเกินมาตรฐาน (๔) การเติมวิตามินโดยไม่ได้รับอนุญาต (๕) และยาปฏิชีวนะตกค้าง (๑) ทั้งนี้ สารปฏิชีวนะตกค้างในผักผลไม้สดที่ตรวจพบ ได้แก่ Carbendazim, Cyhalothrin, Propiconazole, Procymidone และ Difenoconazole ส่วนสารปฏิชีวนะตกค้างในปลานิลแช่แข็งจากไต้หวัน ได้แก่ Flumequine และ Oxolinic acid สินค้าผักสด แบ่งสาละ และเครื่องปรุงรสจำนวนรวม ๑๔ รายการส่งออกจากแอฟริกาใต้เป็นสินค้าที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ฉายรังสี นอกจากนี้ สินค้าอาหารสำเร็จรูปจากแอฟริกาใต้จำนวน ๕ รายการถูกปฏิเสธเนื่องจากการเติมวิตามินและสารปรุงแต่งที่ไม่อนุญาตให้ใช้ในกลุ่มสินค้านี้
- หมายเหตุ: วงเล็บท้ายชื่อประเทศคือจำนวนรุ่น/รายการสินค้าที่ถูกปฏิเสธการนำเข้า

๓.๒ ข้อคิดเห็น/แนวทางการแก้ไขปัญหา

- จากสถิติการปฏิเสธสินค้าพบว่า สินค้าหลายรายการถูกปฏิเสธเนื่องจากไม่ทราบกฎระเบียบของออสเตรเลีย เช่น อาหารฉาย

รังสีและการเติมสารปรุงแต่งโดยเฉพาะวิตามิน ผู้ประกอบการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารควรศึกษากฎระเบียบและมาตรฐานของประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ก่อนการผลิตและส่งออกอาหารชนิดใหม่มายังออสเตรเลียทุกครั้ง

๔. กฎระเบียบการนำเข้า

- ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำออสเตรเลียเผยแพร่เอกสาร ข้อเสนอเพื่อเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดความปลอดภัยอาหารนำเข้าสำหรับหอยสองฝา (Proposed changes to food safety import requirements for bivalve molluscs) ซึ่งอยู่ระหว่างขอรับข้อคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องจนถึงวันที่ ๘ ก.พ. ๒๕๖๒ โดยกำหนดให้สินค้าหอยสองฝาและผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามายังออสเตรเลียต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐของประเทศผู้นำเข้า (ของไทยได้แก่ กรมประมง) ทั้งนี้ กำหนดให้ต้องมีการจับหอยสองฝาจากแหล่งที่ได้รับการรับรองและต้องมีการดำเนินการตรวจติดตาม รวมถึงดำเนินการตามโปรแกรมสุขอนามัยสำหรับหอยสองฝา หน่วยงานภาครัฐจะต้องแจ้งความจำนงไปยังกระทรวงเกษตรฯ ออสเตรเลียเพื่อเป็นการขอเปิดตลาดพร้อมทั้งจัดส่งข้อมูลระบบควบคุมหอยสองฝาของประเทศ ในช่วงกลางปี ๒๕๖๒ ก่อนการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบมีผลบังคับใช้ คาดว่าจะเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่กลางปี ๒๕๖๓ เป็นต้นไป ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๐/๖๑ (ก.ค. ๒๕๖๐ - มิ.ย. ๒๕๖๑) ออสเตรเลียนำเข้าหอยสองฝาปริมาณ ๕,๓๒๐ ตัน (ไม่รวมนำเข้าจากนิวซีแลนด์) โดยนำเข้าจากจีนมากที่สุด (ร้อยละ ๕๕) นำเข้าจากไทยเป็นลำดับที่ ๖ ปริมาณ ๒๒๐ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๔ ทั้งนี้ สปข. แคนเบอร์รา ได้ประสานแจ้งไปยังกรมประมงและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว

หมายเหตุ: สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ของ สปข. แคนเบอร์รา <http://www.agrithai.org.au>

๕. สถานการณ์ด้านการเกษตรที่สำคัญของประเทศออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์

- สถานการณ์การติดเชื้อ *Mycoplasma bovis* ในฝูงโคนิวซีแลนด์ ณ วันที่ ๒๘ ธ.ค. ๖๑ มีฟาร์มติดเชื้ออยู่ระหว่างกระบวนการกำจัดทั้งสิ้น ๓๖ แห่ง แบ่งเป็นฟาร์มโคนม ๑๖ แห่ง ฟาร์มโคเนื้อ ๑๘ แห่งและอื่นๆ ๒ แห่ง ตั้งอยู่ในเกาะเหนือ ๙ แห่งและเกาะใต้ ๒๗ แห่ง มีจำนวนฟาร์มที่ถูกจำกัดการเคลื่อนย้าย (รวมฟาร์มที่ติดเชื้อ) ทั้งหมด ๖๑ ฟาร์ม และมีฟาร์มที่ได้รับการยกเลิกการควบคุมแล้วจำนวน ๕๑ ฟาร์ม มีการจ่ายเงินชดเชยให้กับเกษตรกรแล้วทั้งสิ้นรวม ๓๘.๑ ล้านเหรียญนิวซีแลนด์ (ประมาณ ๘๔๐ ล้านบาท) อนึ่ง นิวซีแลนด์ตรวจพบการระบาดของเชื้อ *M. bovis* ในประเทศเป็นครั้งแรกเมื่อเดือน ก.ค. ๖๐ และตัดสินใจดำเนินการกำจัดเชื้อแบคทีเรียเมื่อเดือน พ.ค. ๖๑
- ๑๙ ธ.ค. ๖๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำของออสเตรเลีย เผยแพร่ข้อมูลในเว็บไซต์กระทรวงเกษตรฯ โดยรายงานว่ามีมูลค่าของภาคการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของออสเตรเลียในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๘/๕๙ เพิ่มขึ้นเป็นปีละ ๓ พันล้านเหรียญออสเตรเลีย (ประมาณ ๗.๕ หมื่นล้านบาท) หรือเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ ๙ โดยออสเตรเลียอ้างว่าส่วนหนึ่งมาจากการทำการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ยั่งยืน สินค้าสัตว์น้ำมีคุณภาพสูง และนโยบายของภาครัฐที่สมเหตุสมผลและเอื้อประโยชน์ สินค้าประมงที่จับจากธรรมชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘ ทำให้มีมูลค่าสูงถึง ๑.๗ พันล้านเหรียญออสเตรเลีย (ประมาณ ๔.๓ หมื่นล้านบาท) สินค้าประมงที่ทำรายได้สูงสุดคือ Rock Lobster ซึ่งมีมูลค่าถึง ๖๙๕ ล้านเหรียญออสเตรเลีย (ประมาณ ๑.๗ หมื่นล้านบาท) ในขณะที่อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ คิดเป็น ๑.๓ พันล้านเหรียญออสเตรเลีย (ประมาณ ๓.๓ หมื่นล้านบาท) โดยสินค้าสำคัญคือปลาแซลมอนจากทัสมาเนีย มูลค่าการส่งออกสินค้าประมงโดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗ คิดเป็นมูลค่ารวม ๑.๕ พันล้านเหรียญออสเตรเลีย (ประมาณ ๓.๘ หมื่นล้านบาท) โดยออสเตรเลียให้เหตุผลว่า เป็นผลมาจากความตกลงเสรีทางการค้า โดยเฉพาะกับประเทศในเอเชียซึ่งมีความต้องการนำเข้าสินค้าประมงมูลค่าสูง รวมถึงความสามารถในการบริหารจัดการด้านการประมงอย่างยั่งยืนของออสเตรเลีย การจ้างงานภาคการประมงของออสเตรเลียนี้อีก ๑๓,๐๐๐ คน (รวมประมงทะเล อุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โรงงานแปรรูป และผู้ขายส่ง)

๖. การคาดการณ์สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร

- การนำเข้าปลาทูน่าบรรจุกระป๋องมายังออสเตรเลียยังขยายตัวได้ดี เนื่องจากปริมาณยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของโลก และสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปยังทำให้ปริมาณสัตว์น้ำทั่วโลกที่จับได้ในปีนี้ลดลงอย่างมาก โดยในช่วง ๑๑ เดือนของปี ๒๕๖๑ นี้มีอัตราการขยายตัวของอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ผลิตภัณฑ์ยาง และเครื่องสำอาง รวมกันร้อยละ ๓.๘

๗. เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

- ๑๒ ธ.ค. ๖๑ สถานเอกอัครราชทูต (สอท) ณ กรุงเวลลิงตัน แจ้งว่าอธิบดีกรมเอเชียใต้ของนิวซีแลนด์ขอเข้าพบเอกอัครราชทูต (ออท.) เนื่องจากไทยและนิวซีแลนด์มีข้อตกลงทวิภาคีเขตเสรีการค้า (TNZCEP) แต่ฝ่ายไทยยังเก็บค่าธรรมเนียม Transit Fee ในราคาสูง ซึ่งผู้ส่งออกนิวซีแลนด์ประสงค์ขอให้ไทยยกเลิก สปข. จึงได้ประสานขอรับทราบข้อเท็จจริงไปยังกรมศุลกากร ทั้งนี้ ทราบว่าอยู่ระหว่างการแก้ไขกฎกระทรวง ซึ่งอาจใช้เวลามากกว่า ๑ ปี สปข. แคนเบอร์รา ได้แจ้งข้อมูลให้ สอท รับทราบเพื่อประกอบการเจรจาต่อไป การดำเนินการแก้ไขกฎกระทรวงถือเป็นการแก้ไขกฎหมายจึงใช้เวลานาน และต้องได้รับความเห็นชอบจาก ครม. ก่อนด้วย อย่างไรก็ตาม ไทยยังคงขาดดุลสินค้าเกษตรกับนิวซีแลนด์อยู่มาก เนื่องจากมีการนำเข้านมและผลิตภัณฑ์ รวมถึงเนื้อสัตว์ซึ่งมีมูลค่าสูง
- ๑๒ ธ.ค. ๖๑ สปข. แคนเบอร์รา เข้าร่วมประชุมที่ประเทศไทยออสเตรเลีย ครั้งที่ ๖/๒๕๖๑ ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงแคนเบอร์รา เพื่อหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นการดำเนินงานของแต่ละสำนักงานในช่วงที่ผ่านมา รวมถึงเพื่อบูรณาการการทำงานให้รอบด้าน

และเกิดผลสัมฤทธิ์ สปช. แคนเบอร์รา แจ้งที่ประชุมเกี่ยวกับการเดินทางไปยังนครดาร์วิน (Darwin) เขต Northern Territory (NT) เพื่อพบและหารือกับเกษตรกรไทยจำนวน ๖ คน ซึ่งเดินทางมาฝึกปฏิบัติงานในลักษณะ On-the-Job Training (OJT) เป็นรุ่นแรก ในฟาร์มผลไม้เขตร้อนโดยเฉพาะมะม่วงของเกษตรกรออสเตรเลีย ตามโครงการเสริมสร้างและพัฒนาการเกษตรรุ่นใหม่และเกษตรกรต้นแบบ ณ เครือรัฐออสเตรเลีย ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีระยะเวลาการฝึกปฏิบัติงานเป็นเวลา ๓ เดือน นอกจากนี้ ยังได้ได้ประชุมหารือร่วมกับสมาคม NT Farmers Association ซึ่งเป็นเจ้าภาพฝ่ายเอกชนของออสเตรเลียในการดำเนินโครงการ รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐของ NT จากกระทรวงอุตสาหกรรมขั้นปฐมภูมิและประมง (Department of Primary Industries & Fisheries) และกระทรวงการค้า ธุรกิจและนวัตกรรม (Department of Trade, Business & Innovation) นอกจากนี้ ยังได้รายงานต่อที่ประชุมเกี่ยวกับผลการศึกษาวิจัยตามโครงการศึกษาแนวทางการขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าข้าวไทยในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ซึ่งมีระยะเวลาการวิจัยรวม ๙ เดือนขณะนี้เสร็จสมบูรณ์และได้เผยแพร่ในเว็บไซต์ของ สปช. แคนเบอร์ราเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถสืบค้นได้จาก <http://www.agrithai.org.au/wp-content/uploads/2018/11/โครงการข้าว.pdf>

- ๑๓ ธ.ค. ๖๑ สปช. แคนเบอร์รา ได้เข้าร่วมประชุมหารือกับนายกสมาคมผู้นำเข้าสินค้าประมงแห่งออสเตรเลีย ณ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครซิดนีย์ เพื่อหารือความเป็นไปได้ที่จะนำผู้นำเข้า คณะเซฟที่มีชื่อเสียงและมีสื่อสังคมออนไลน์ส่วนตัว รวมถึงผู้สื่อข่าวเพื่อไปศึกษาดูงานความก้าวหน้าด้าน Biosecurity และ Sustainability ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำการประมง รวมถึงการแปรรูปในประเทศไทย เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงและเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นถูกต้องและส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าประมงไทยในกลุ่มเซฟและผู้บริโภคในออสเตรเลีย โดยจะต้องประสานเพื่อหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมนี้ต่อไป
- ๒๐ ธ.ค. ๖๑ สปช. ได้รับการสอบถามจากกระทรวงอุตสาหกรรมขั้นปฐมภูมิหรือ MPI (Ministry of Primary Industry) ของนิวซีแลนด์ เรื่องการเพิ่มอัตราการสุ่มตัวอย่างสินค้าเนื้อสัตว์นำเข้าเพื่อตรวจสอบสารเร่งเนื้อแดง เชื้อจุลินทรีย์ Salmonella และสารปฏิชีวนะตกค้างเป็นทุกรุ่น ถ้าตรวจพบต้องทำลายสินค้า ซึ่งฝ่ายนิวซีแลนด์แย้งว่าไม่มีการแจ้งล่วงหน้าเป็นทางการรวมถึงแจ้งผ่าน WTO และการทำลายสินค้าหากตรวจพบเชื้อ Salmonella ไม่ใช่วิธีปฏิบัติสากล สปช. ได้ประสานกับกรมปศุสัตว์และแจ้งข้อเท็จจริงให้ MPI รับทราบแล้ว MPI แสดงความกังวลเป็นอย่างมากต่อข้อกำหนดใหม่โดยเฉพาะประเด็นการทำลายสินค้าหากตรวจพบ Salmonella และจะทำหนังสือถึงกรมปศุสัตว์โดยตรงต่อไป ทั้งนี้ กรมปศุสัตว์เริ่มดำเนินการตามข้อกำหนดใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. ๖๑ โดยไม่แจ้งประเทศคู่ค้าล่วงหน้า ในอนาคตจำเป็นต้องแจ้งผ่าน WTO เพื่อป้องกันการร้องเรียนและส่งผลกระทบต่อการค้า